

SmartCoop erkende CVSO

Bijzonder verslag van de erkende coöperatieve vennootschappen

Bijlage bij het jaarlijks beheerverslag, zoals bepaald in artikel 1 § 7 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen.

INLEIDING

Zoals bepaald in artikel 1, §1 van het koninklijk besluit van 8 JANUARI 1962 tot vaststelling van de voorwaarden [tot erkenning] van de [...] groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, kunnen de coöperatieve vennootschappen slechts worden erkend als organisatie die bevoegd is om deel te nemen aan de samenstelling van de algemene vergadering van de Nationale Raad voor de Coöperatie, wanneer hun werking en hun statuten in overeenstemming zijn met de coöperatieve beginselen, bedoeld in artikel 5 van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor de Coöperatie.

Dit verslag heeft tot doel om uit te leggen in hoeverre de werking van SmartCoop en haar statuten wel degelijk overeenstemmen met de coöperatieve principes van de ICA en het koninklijk besluit van 8 januari 1962.

Dit verslag werd opgesteld op basis van een modelverslag dat de NRC aan de hand van een enquête bij alle Belgische coöperaties in oktober 2021 voorstelde.

Principe 1 van de ICA: Vrijwillig en open lidmaatschap.

In 2022 werden 3.528 vennoten vrijwillig lid van de coöperatie.

De vennootschap heeft geen enkele aanvraag tot aansluiting geweigerd. Ze stelde wel het ontslag vast van 284 vennoten en het vertrek van rechtswege (einde arbeidsovereenkomst of overlijden) van 4 vennoten.

Geen enkele terugtrekkingsaanvraag werd geweigerd en geen enkele vennoot werd uitgesloten.

Principe 2 van de ICA: Democratische controle door de leden

Op 31 december 2022 telde de coöperatieve vennootschap 34.163 vennoten, verdeeld als volgt:

- 34.076 vennoten van categorie A;
- 63 vennoten van categorie B;
- 24 vennoten van categorie C.

1.013 vennoten brachten hun stem uit op de gewone algemene vergadering van 21/06/2022.

Zoals bepaald in artikel 1 §3 van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 wordt in artikel 37 van de statuten van SmartCoop het principe van 1 persoon = 1 stem vastgelegd.

De coöperatieve vennootschap SmartCoop werd in 2016 opgericht door:

- de privéstichting "SMartBe", KBO 0806.201.741, met hoofdzetel te 1060 Sint-Gillis, Coenraetsstraat 72

- de heer Sandrino Graceffa, woonachtig te 1190 Brussel, Zevenbunderslaan 89
- de heer Nicolas Wallet, woonachtig te 59120 Loos, Rue des Acacias 100 (Frankrijk).

De oprichters hebben geen bijzonder statuut voor de besluitvorming tijdens de algemene vergadering.

De bestuursleden worden door de algemene vergadering benoemd voor een mandaat van 4 jaar (artikel 24 van de statuten). Ze oefenen hun mandaat gratis uit (artikel 23 van de statuten).

Er is geen statutair bestuurder.

In 2022 droegen de volgende initiatieven bij tot de concrete participatie van de vennoten:

Het ethisch comité

Als raadgevend orgaan dat voor Smart is opgericht, waakt het ethisch comité erover dat de praktijken van de coöperatie overeenstemmen met de waarden die ze uitdraagt.

Het ethisch comité moet de legitimiteit bevorderen van Smart als maatschappelijk verantwoord speler (en werkgever), die niet alles toelaat en de duidelijke wens formuleert om beschermingsmechanismen te implementeren. Het ethisch comité ziet erop toe dat de praktijken van de coöperatie overeenstemmen met de waarden die ze uitdraagt.

Het is een raadgevend orgaan dat adviezen geeft (als het daarom gevraagd wordt) en aanbevelingen doet ter attentie van Smart. Zo kan het comité verschillende entiteiten of instanties van Smart vragen stellen over hun praktijken of ze onderzoeken.

Het ethisch comité mag geen arbitrage of bemiddeling doen in de plaats van andere bevoegde instanties. Om de legitimiteit van het comité te versterken, is zijn expertisedomein als volgt afgebakend: het operationele, de politiek, de afvaardiging van het personeel, de leden van Smart (die zelf ook betrokken kunnen zijn)

Het ethisch comité van Smart bestaat uit twee vennoten die lid zijn van de vaste teams, twee externe deskundigen en zes vennoten die de diensten van Smart gebruiken. In 2022 kwam het comité 12 keer bijeen.

Vorbereiding algemene vergadering

Naast de verzending van de documenten worden er workshops en uitwisselingen georganiseerd om de algemene vergadering te helpen voorbereiden, bijvoorbeeld over de jaarcijfers en de internationale strategie. Ook op de dag van de algemene vergadering vonden er een veertigtal workshops plaats. Het evenement Let's Coop rond de algemene vergadering vond na twee jaar met aangepaste formats in vol ornaat plaats. De hele dag werd live uitgezonden om elk moment te kunnen volgen, inclusief het startsein, de keynote speeches, conferenties en het moment van de algemene vergadering zelf.

Ontwikkeling van de participatie

Opdat de democratie ook buiten de structuur van het bestuur kan worden uitgeoefend, creëert Smart participatiemogelijkheden voor alle vennoten die dat willen. De RvB werkte

in 2022 rond de evolutie van de participatie. In januari startten ze met een seminarie over het onderwerp om er het hele jaar over te blijven praten en discussiëren. Ze maakten ook de balans op van vijf jaar Smart in Progress, met de bedoeling het proces te doen evolueren. Het doel is om onze participatiemogelijkheden uit te breiden. Zo werden er voor de verschillende categorieën van vennoten nieuwe formats beoogd.

Smart in Progress

De aanbevelingen van de vijf voorbije edities van Smart in Progress dragen bij tot de evolutie van het Smart-project. Het is dus de Smart-gemeenschap die aangeeft welke zin de evolutie heeft. Doorheen de jaren hebben we vastgesteld dat de cycli van Smart in Progress veel aanbevelingen opleverden die heel nauw aansloten bij de aanbevelingen van vorige jaren. Bovendien overlaptten veel aanbevelingen elkaar. Ze vulden andere aan, maar waren toch niet helemaal hetzelfde, en bestaan dus vooral naast elkaar.

Door die vaststelling vonden we dat het tijd was om te stoppen, de pauzeknop in te duwen en alles te overzien ... Sinds juni 2021 zijn er dus geen nieuwe thema's of werkgroepen geweest. Tijdens die pauze konden we in 2022 de balans opmaken. We gaven verduidelijking over de acties die ondernomen werden als gevolg van het overleg van de verschillende werkgroepen.

SmartLabs

Het is ook de bedoeling om onze manier van werken te doen evolueren door andere formats uit te proberen, zodat een gemeenschap zoals die van Smart actief betrokken wordt bij de concrete omzetting van de verwachtingen.

In de coöperatie praten we per definitie veel met elkaar om de onderneming heruit te vinden en na te denken over onze collectieve toekomst en alle aspecten van werk. Het is een permanente doelstelling om die woorden ook in daden om te zetten, en dus iets concreets te maken van een concept. In september 2022 zagen de SmartLabs het licht. In navolging van Smart in Progress worden deze 'laboratoria' voor en door de leden geleid. Ze willen middelen geven aan de vennoten om hun dagelijkse realiteit te verbeteren, door samen in groep concrete projecten uit te voeren om vooraf bepaalde thema's in de praktijk om te zetten. Eind 2022 werden er zeven SmartLabs uit de grond gestampt rond thema's als de wettelijke erkenning van ambachtstui die in gedeelde ondernemingen werken, een betere merchandising voor juwelenontwerp, nog verder gaan met een gevestigde activiteit ... Ze zullen in 2023 hun vruchten afwerpen.

Vernieuwing Raad van bestuur

De Raad van bestuur (RvB) wordt voortaan elk jaar gedeeltelijk vernieuwd om sneller nieuwe personen aan te trekken en nog meer in te zetten op kennisoverdracht. In de loop van het jaar werden dan ook de nodige voorbereidingen getroffen om voor de RvB nieuwe mensen aan te trekken. Zo werden er artikels gepubliceerd om de dagelijkse gang van zaken van de RvB duidelijker voor te stellen, zowel in de vorm van FAQ en nieuwsbrieven als een video en artikels met getuigenissen.

Principe 3 van de ICA: Economische participatie van de leden

In overeenstemming met de statuten, die voorzien in de niet-distributie van de resultaten, neemt de gewone algemene vergadering van vennoten het besluit om het resultaat toe te wijzen aan de ondeelbare reserves die de coöperatie moeten toelaten om investeringen te doen waarover de Raad van bestuur een keuze zal maken.

Uit hoofde van artikel 43 van de statuten van SmartCoop, zullen de winsten toegewezen worden aan een reserve om de ontwikkeling van de vennootschap te financieren in overeenstemming met haar oogmerk en waarden, en de diensten die ze aan de Vennoten biedt. Een deel van de jaarlijkse middelen is gewijd aan het informeren en opleiden van haar huidige en potentiële vennoten, of van het grote publiek.

In artikel 6:120 §1, 5e lid van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, en in artikel 20 van de statuten van SmartCoop wordt bepaald dat alle Vennoten die de hoedanigheid van Vennoot verliezen, recht hebben op de terugbetaling van hun aandelen ten belope van de prijs van inschrijving van die aandelen (ten bedrage van het werkelijk volgestorte en nog niet terugbetaalde bedrag), met uitsluiting van elke participatie in enige reserves of winsten, onder welke vorm dan ook.

In artikel 46 van de statuten van SmartCoop wordt voorzien dat na aanzuivering van alle schulden, lasten en vereffeningskosten, en terugbetaling aan de Vennoten van hun inbreng, wat na de vereffening overblijft een bestemming krijgt die zo dicht mogelijk aansluit bij het maatschappelijk doel van de Vennootschap, zoals bepaald in artikel 8:5, §3 van het WVV.

Principe 4 van de ICA: Autonomie en onafhankelijkheid

De vennootschap heeft geen akkoorden gesloten met lokale, gewestelijke, nationale of internationale overheden, financiële instellingen, investeerders, klanten, leveranciers enz. die de autonomie van de onderneming zouden kunnen beschadigen of in gevaar brengen.

Principe 5 van de ICA: Onderwijs, vorming en informatieverstrekking

In 2022 ondernam SmartCoop verschillende initiatieven en projecten om haar huidige en potentiële vennoten en/of het grote publiek te informeren en op te leiden.

Vorming voor de teams van vaste medewerkers

Deze opleidingen worden in samenspraak met de managers van elke directie georganiseerd.

— 194 dagen werden exclusief aan opleidingen gewijd:

- Opleidingen gegeven door andere leden van de vaste teams: 30 dagen
- Opleidingen gegeven door externe lesgevers (doorgaans vennoten via Verenigde Opleidingen): 164 dagen

- 301 deelnemers voor in totaal 1.428 uren opleiding
 - 24 deelnemers aan het integratieparcours van 8 dagen (ondernemingscultuur, tools): 3 groepen, goed voor 24 dagen
 - 14 deelnemers voor de inleidende vorming als adviesverlener bij aankomst en na 6 maanden
 - 195 deelnemers aan groepsopleidingen, voor 22 dagen/ 25 sessies
 - 12 deelnemers aan individuele opleidingen (buiten Smart) voor 22,5 dagen
 - 61 deelnemers aan specifieke opleidingen voor 120,5 dagen (talen, coaching, competentiebalans): 37 deelnemers aan de taallessen, goed voor 110 dagen
- 13 werknemers volgden langlopende of korte opleidingen (universiteit, taalopleiding, hogeschool), goed voor in totaal 2.380 uren les, waardoor ze recht hadden op educatief verlof (171 dagen)

Seminarie voor de adviesverleners: programma met uitwisseling van praktijken, informatie en teambuilding.

- 2 seminaries van telkens 2 dagen, 121 deelnemers in totaal en 4 externe sprekers.

Vorming voor de vennoten en het grote publiek

Er staat een opleidingsaanbod online, op de website Smart, met een programma per semester (februari – juli en september – december)

Aantal geplande opleidings sessies: 109 (waarvan er 4 geannuleerd werden)

De coöperatie bood 105 opleidingen aan in 2022, waarvan 86 sessies in persoon en 19 sessies op afstand, zowel halve als volledige dagen, verdeeld over 89 opleidingsdagen, voor 874 deelnemers in totaal.

Er werden 8 opleidingsreeksen (communicatie, economie ...) georganiseerd met verschillende sessies op verschillende dagen.

Coöperatieve workshops

Er werd voor 2022-2023 een jaarprogramma met workshops samengesteld om de coöperatieve cultuur te delen en over te dragen, participatie in de hand te werken en vooruitgang te boeken met de school voor de coöperatie.

Die workshops voor de vennoten en de vaste medewerkers moeten de coöperatieve cultuur uitdragen en de coöperatieve werking bevattelijk maken. Bijvoorbeeld over het lidmaatschap en coöperaties, over onderwerpen ter voorbereiding van de algemene vergadering en over de participatiemogelijkheden binnen Smart, maar ook sessies om de integratie van nieuwe vaste medewerkers te bevorderen.

Door de workshops over een periode van verschillende maanden te plannen, konden er meer plaatsvinden en werd de participatie meer in de hand gewerkt. Om de coöperatieve initiatieven nog beter te kunnen uitrollen, is het dankzij ontmoetingen tussen de directies mogelijk om in samenwerking met alle kantoren acties voor te stellen voor de leden (workshops, ontmoetingen, opleidingen, praktijkuitwisseling ...).

Levenslang leren

Sinds 2012 houdt een entiteit van de groep Smart (Professionele Vereniging van Creatieve Beroepen vzw) zich onder het toezicht van de coöperatie SmartCoop uitsluitend bezig met de publicatie van analyses en studies vanuit een standpunt van Levenslang Leren. Daarvoor kan ze rekenen op een subsidie die door de Federatie Wallonië-Brussel wordt toegekend. Ze maakt afwegingen die bijdragen tot het debat over kwesties in verband met freelancers en tijdelijke werknemers in tal van beroepen.

De behandelde domeinen zijn onder meer het tewerkstellingsbeleid, de sociale en solidaire economie, de economie van de cultuur, het cultuurbeleid, de sociale zekerheid, coöperaties, de verdediging van freelancers, de *commons* ...

De analyses en studies zijn het werk van medewerkers van Smart, maar ook van externe auteurs, meestal gebruikers van onze diensten.

Om de analyses en publicaties van het jaar in de verf te zetten, werden er samen met SAW-B vijf conferenties/debatten georganiseerd, zowel via videoconferentie als in persoon als een combinatie van beide. Daarbij werden onderwerpen aangekaart zoals hoe te streven naar nul langdurige werkloosheid in de sociale en solidaire economie, het gebruik van publiek geld, *commons* en huisvesting. Net voor de algemene vergadering ontmoetten we andere collectieve organisaties in navolging van onze eigen keuzes en werkwijzen. Zo hadden we het over hoe coöperaties tegenover de transitie staan of hoe een andere manier van werken andere resultaten kan opleveren.

Vorming over verantwoordelijkheid

Ten slotte stond er dit jaar een specifieke opleiding met Febecoop op het programma in verband met het opnemen van een mandaat.

In 2022 kwamen er in de Raad van bestuur van SmartCoop twee nieuwe bestuursleden bij die tijd nodig hadden om zich in hun mandaat in te werken. Vanaf juli gingen ze aan de slag om kennis te nemen van de dossiers en van eerdere beslissingen, en zich de strategie eigen te maken. Eind augustus vond er nog een seminarie plaats om samen met de groep een vorming te volgen en elkaar beter te leren kennen.

Principe 6 van de ICA: Samenwerking tussen coöperaties

Bigre! Coopaname, Oxalis en Smart zijn drie voorbeeldcoöperaties wat betreft het uitproberen van nieuwe vormen van werk. Ze hebben een verschillende voorgeschiedenis en komen uit diverse sectoren en netwerken, zoals de activiteiten- en werkerscoöperaties in Frankrijk, en kennen elkaar al lang. Met de steun van hun respectieve coöperatieve ecosystemen richtten ze in 2014 Bigre! op. Ze zeiden er toen over dat Oxalis, Vecteur Activités, Smart, Coopaname en GrandsEnsemble, en alle coöperatieve organisaties en verenigingen die zich bij hen aansluiten, het voornemen onderschrijven om door coöperatieve samenwerking verder te kijken dan de klassieke alternatieven van ondergeschikt loontrekkend en precair zelfstandig werk., Oxalis en Smart zijn drie voorbeeldcoöperaties wat betreft het uitproberen van nieuwe vormen van werk. Ze hebben een verschillende voorgeschiedenis en komen uit diverse sectoren en netwerken, zoals de activiteiten- en werkerscoöperaties in Frankrijk, en kennen elkaar al lang. Met de steun

van hun respectieve coöperatieve ecosystemen richtten ze in 2014 Bigre! op. Ze zeiden er toen over dat Oxalis, Vecteur Activités, Smart, Coopaname en GrandsEnsemble, en alle coöperatieve organisaties en verenigingen die zich bij hen aansluiten, het voornemen onderschrijven om door coöperatieve samenwerking verder te kijken dan de klassieke alternatieven van ondergeschikt loontrekkend en precair zelfstandig werk.

Een van de doelstellingen van Bigre! bestaat erin de grenzen van onze organisaties te overschrijden, om een gemeenschap te vormen van duizenden vennoten die zin hebben om samen te werken en die leren om dat te doen door hun verschillen en overeenkomsten te ontwikkelen. Waarom coöperatief samenwerken? Omdat we aansluiting vinden bij elkaar, niet alleen op geografisch vlak, maar ook door het beroep dat we uitoefenen en de sector waarin we dat doen. Door competenties, knowhow en vaardigheden samen te voegen, is het bovendien mogelijk om op een andere manier te werken.

Sinds 2015 bestaat het Carrefour des métiers, een organisatie van Oxalis sinds 2008 in de laatste week van augustus onder diverse vormen en namen, als de Bigre Rencontre. De ontmoetingen tussen coöperaties, eerst in de Vendée, daarna in le Lazaret in Sète tussen 2016 en 2019, hebben almaar meer succes, zowel bij de leden van de stichtende coöperaties als daarbuiten. In 2020 nam de ontmoeting de vorm aan van een caravan die naar drie steden in Frankrijk en België trok. Sinds 2021 vond de Bigre Rencontre weer plaats in vol ornaat in Sète, dicht bij Montpellier (22-26 augustus). Meer dan 200 deelnemers, 80 animatoren, een honderdtal workshops, lange debatten en gesprekken, een ochtend open Bigre met spontane voorstellen ter plaatse, 3 live radio-uitzendingen en 300 uur zon. Gelegenheden te over om coöperatieve samenwerking in de hand te werken.

Smart is venoot in andere coöperaties en/of het is ook mogelijk voor partners om Smart-venoot te worden. Bovendien is Smart een actief lid van de netwerken Febecoop, SAW-B en la Coop des Communs.

Naast het formele aspect is het dankzij die banden mogelijk om *best practices* uit te wisselen en deel te nemen aan gemeenschappelijke werkgroepen.

Principe 7 van de ICA: Aandacht voor de gemeenschap

Smart in Progress

De balans werd opgemaakt over Smart in Progress. We gaven verduidelijking over de acties die ondernomen werden als gevolg van het overleg van de verschillende werkgroepen, maar stelden ook vast dat er nog een lange weg te gaan is. Het was vervolgens nodig om dat allemaal samen te leggen en een globaal beeld te krijgen van alle projecten die nog binnen Smart geleid moeten worden en om keuzes te kunnen maken. Wat we ook terugvinden in de uitwerking van de strategie voor 2025, is dat we moeten aanvaarden dat we niet alles tegelijk kunnen doen, maar dat we voor bepaalde projecten concreet vooruitgang moeten boeken. De aanbevelingen die uit Smart in Progress resulteerden, blijven inspiratie bieden om projecten voor verandering op te zetten.

De vennoten kunnen zich de aanbevelingen blijven eigen maken en tot actie overgaan met de **SmartLabs**. Het principe: samen concrete actie ondernemen in plaats van enkel aanbevelingen te doen. Eind 2022 werd het project afgetrapt. Het doel: verschillende personen samenbrengen rond onderwerpen/thema's om in groep de theorie in de praktijk om te zetten, een manier van werken die vervolgens ook breder verspreid kan worden.

Vooruitgang in de strategie voor de periode 2021-2025

We blijven inzetten op de strategische transformatie op de lange termijn en zijn daarbij constant op zoek naar het goede evenwicht tussen de consolidatie van het model en aandacht voor de noden van de vennoten.

Binnenkort komt de Gebruiksovereenkomst online. Die moet de principes van de gedeelde onderneming en de specifieke relatie met de mensen die ze gebruiken verduidelijken en doen gelden.

In het kader van de consolidatie van het model passen we de lessen toe die we geleerd hebben uit controles waaraan we werden onderworpen, door te blijven inzetten op transparantie en leesbaarheid. Dat is nodig om het model fiscaal en juridisch veilig te stellen, maar ook om het beheer voor de vennoten te vereenvoudigen.

We blijven ook werken aan de opschoning van onze computercodes, een belangrijke vereiste om de interfaces van Smart te herwerken. We hopen op zichtbare vooruitgang vanaf 2023.

Die consolidatie gebeurt door de middelen in te zetten waar ze het nuttigst zijn voor de vennoten. Daardoor moeten we ze ook in andere domeinen beperken, zoals op het vlak van interim, en moeten we werken aan de organisatie en de manier van werken om ze aan de evolutie van de gedeelde onderneming te kunnen aanpassen.

Dat heeft enkel zin als we rekening houden met de noden van iedereen die de coöperatie gebruikt en levendig houdt. We stellen altijd alles in het werk om de gedeelde onderneming opener en toegankelijker te maken:

- met de Gebruikersgids voor een zelfstandiger gebruik van de tools
- door te ijveren voor de compatibiliteit van ons model in sectoren waar de nood het hoogst is, zoals de bouwsector en onlineverkoop
- met een verbeterde gebruikerservaring in de tools: herwerking interfaces, een vlottere uitwisseling in die interfaces, meer bepaald van documenten
- door de coöperatie levendig te houden, met haar duizenden vennoten die elkaar kunnen ondersteunen en helpen, met nog meer netwerk mogelijkheden en door aandacht te blijven besteden aan het onderwerp van de arbeidsomstandigheden, dat centraal staat in onze visie

Ten slotte is het nodig dat langlopende projecten beter onthaald worden bij Smart, zodat de gedeelde onderneming niet alleen als springplank wordt beschouwd, maar ook als duurzaam en solidair alternatief voor het individuele ondernemerschap.